

PORTUGALIN EU-PUHEENJOHTAJUUSKAUSI 1.1.-30.6.2021

Portugalin kauden yleisteenä ovat **kestävyys** - Euroopan talouden elpyminen samalla edistämällä solidarisuutta ja arvoja; Euroopan **sosiaalisen ulottuvuuden** vahvistaminen vastauksena kriisiin ja inklusiivista kasvua varten; tavoitteena eurooppalainen **Green Deal** kohti ilmastoneutraalia ja ympäristön kannalta kestävää taloutta; **datatalouden**, liitettävyyden (connectivity) ja arvojen kehittäminen oikeudenmukaisille, ihmiskeskeisille ja kilpailukykyisille digitaaliyhteisöille sekä monikeskisten ja **globaalien kumppanuuksia** vahvistaminen.

Saksan kaudella sovittiin rahoituskehyksistä yhdessä elpymisvälineen kanssa, päästiin ratkaisuun toimialan rahoitusohjelmissa ja päästiin sopuun myös tulevasta suhteesta Britannian kanssa. Alkanut vuosi merkitsee näiden täytäntöönpanoa. Toimiala on keskeinen kasvun, työllisyyden, yhteiskunnallisen resilienssin ja tasa-arvon kannalta – vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä, joita komission työohjelmassa painotetaan.

KOULUTUS

Portugalin pääprioriteeteina on 1) laatia **eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet (post-ET 2020) kuluvalle vuosikymmenelle osana eurooppalaisen koulutusalueen saavuttamista vuoteen 2025 mennessä** (neuvoston päätöslauselma helmikuussa), 2) **eurooppalaisten korkeakoulujen (European Universities) edistäminen ja korkeakoulutuksen muutosohjelma** (neuvoston päätelmät sekä politiikkakeskustelu tulevaisuuden korkeakouluista toukokuussa) ja 3) **sosiaalisen Euroopan edistäminen**, niin että koulutukseen pääsy ja menestyminen on kaikille mahdollista (neuvoston päätelmät toukokuussa, politiikkakeskustelu helmikuussa sekä epävirallinen neuvosto tammikuussa). Lisäksi Portugali tulee edistämään myös 1) keskustelua **koulutukseen investoinnista ja uusista rahoitusmahdollisuuksista** (helmikun neuvoston yhteydessä), 2) **aikuiskoulutuksesta ja eurooppalaisen aikuiskoulutusagendan uudistamisesta** (toukokuun neuvoston yhteydessä). Myös **digitaalinen koulutus** (korkean tason konferenssi toukokuussa) pysyy osana puheenjohtajan ohjelmaa. **Erasmus+ ohjelman** uusi ohjelmakausi 2021-2027 käynnistyi tammikuussa, mutta neuvotteluratkaisun jäätyä vuoden 2020 loppuun ohjelmakausi ei kaikkien ohjelman elementtien ja aloitteiden osalta käynnisty heti täysimääräisenä.

TUTKIMUS

Portugalin pj-kauden tärkeimpänä tavoitteena tutkimussektorilla on saada aikaan **lopulliset päätökset Horisontti Eurooppa –puiteohjelmasta**, jotta sen toimeenpano voidaan aloittaa vuoden 2021 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Portugali pyrkii lopulliseen päätökseen Euroopan innovaatio- ja teknologia-instituutista sekä edistymään Horisontti Euroopan tutkimus- ja innovaatiokumppanuuksia koskevassa päätöksenteossa mukaan lukien asetus Euroopan suurteholaskennan yhteisyrityksestä (EuroHPC). PJ-kauden pääteema tutkimussektorilla on **tutkijanurien houkuttelevuus ja tutkijoiden työolot**. Tämän puitteissa pyritään tuottamaan toukokuun kilpailukykyneuvostossa päätelmät koskien tutkijanurien kehittämistä Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) sisällä. Neuvostossa on myös tarkoitus keskustella Horisontti Eurooppa-ohjelman missioista, josta komissio on antamassa keväällä tiedonannon. Missiot ovat Horisontti-ohjelman uusi toimintamalli, jonka avulla pyritään löytämään ratkaisuja muutamisiin merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten syöpä, ilmastonmuutos, ruoantuotanto sekä luonnon monimuotoisuus.

KULTTUURI- JA AV-ASIAT SEKÄ TEKIJÄNOIKEUDET

Portugalin puheenjohtajuuskauden kulttuuriteemoja ovat 1) elpyminen, kestävyys ja vakaus kulttuuri- ja luovilla aloilla 2) Euroopan kulttuuriperinnön turvaamiseen ja suojeluun tarkoitettujen järjestelmien ja rahoituslähteiden monipuolistaminen 3) kulttuuri ja sosiaalinen koheesio sekä 4) taide ja koulutus.

Kulttuurisektorilla neuvoston päätelmät valmistellaan **elpymisestä, kestävydestä ja vakaudesta** kulttuuri- ja luovilla sektoreilla. Neuvostossa keskustellaan myös **kulttuuriperinnön turvaamiseen ja suojeluun** tarkoitetuista rahoituslähteistä ja -mekanismeista ja niiden monipuolistamisesta. AV-sektorilla valmistellaan päätelmät Komission **media- ja audiovisuaalialan toimintasuunnitelmasta**. Toimintasuunnitelman tavoitteena on tukea media- ja audiovisuaalialan elpymistä ja siirtymää ja siinä esitetään yhteensä kymmeniä erilaisia konkreettisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on auttaa media-alaa elpymään kriisistä ja säilyä kilpailukykyisenä globaaleilla markkinoilla.

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alueella tavoitteena on neuvoston päätelmät Komission **teollis- ja tekijänoikeuksia koskevasta toimintasuunnitelmasta**. Alustavasti fokuksena on pk-yritysten paremmat mahdollisuudet hyödyntää IP-oikeuksia sekä uudet teknologiat sisältäen toimenpiteitä, mm. selvityksen liittyen IP-oikeuksien omistajuutta vahvistavan EU:n ”tekijänoikeuden infrastruktuurin” kehittämiseen. Seurataan tarkkaan myös Digitaalisia palveluja koskevaa DSA-lakialoitetta sekä EU:n digitaalisia markkinoita koskevaa DMA-lakialoitetta. Datastrategiaan perustuvalla datatalouden kehitystä koskevalla lakialoitteiden datanhallinta-asetusluonnoksella (DGA-lakiehdotus) on merkitystä immateriaalioikeuksien kannalta, kuten myös data-asetuksen yhteydessä tarkasteltavilla tietokantadirektiivin ja liikesalaisuusdirektiivin arvioinneilla.

NUORISO

Nuorisoalan tavoitteilla toteutetaan puheenjohtajamaan pääprioriteettia sosiaalisen ulottuvuuden edistämisestä, pandemian aiheuttamaan kriisiin vastaamisesta ja inklusiivisen kasvun tukemisesta. Tavoitteena on vahvistaa **nuorten osallistumista päätöksentekoon** sekä **oikeusperustaisen nuorisopolitiikan kehittämistä**. Pyrkimyksenä on lisätä nuorten **vaikuttamismahdollisuuksia** hallinnon eri tasoilla sekä kaikilla heidän elämänsä vaikuttavilla politiikkasektoreilla. Nuoret ovat aliedustettuja demokraattisissa päätöksentekoprosesseissa ja pandemia on osaltaan lisännyt rakenteellisia ja sosiaalisia haasteita. Aiheesta laaditaan neuvoston päätelmät toukokuun neuvostoon, jossa keskusteluaiheena on oikeusperustainen nuorisopolitiikka. Alkavalla kaudella aloitetaan julkisella kuulemisella seuraavan **EU:n nuorisoraportin valmistelu**, jonka tuloksia hyödynnetään seuraavan EU:n nuorisoalan työohjelman 2022-2024 valmistelussa. Lisäksi päivitetään neuvoston suositus nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta EU:ssa.

URHEILU

Portugalin puheenjohtajuuskauden yleistemoina urheilusektorilla ovat **urheiludiplomatia** teeman jatkaminen ja **innovaatiot** urheilussa. Urheiludiplomatiasta käydään politiikkakeskustelu toukokuun urheiluministerineuvostossa. Portugali on alustavasti katsonut, että teemaan olisi yhdistettävissä Suomen tekemä aloite ihmisoikeuksien vahvistamisesta urheilussa. Innovaatioteemasta tavoitteena on lanseerata Lissabonin kutsuksi nimetty aloite, jonka tavoitteena on vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja sektorin resilienssiä sekä toipumista koronan aiheuttamista vahingoista. Luvassa päätelmät toukokuun ministerineuvostoon. Portugalin pj-kausi aloittaa **EU:n urheilualan työsuunnitelman** uuden 3,5-vuotiskauden, painopisteinä elpyminen ja vihreä kehitys.